

Plenum

Torsdag 22.10.2015 kl. 16.02—20.19

2.3. Muntlig fråga om begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård (Anna Kontula vänst)

Muntligt spörsmål MFT 40/2015 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Nästa fråga, ledamot Kontula.

Debatt

16.28 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston yleisistunto on tänään kutitannut esityksen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta. Se tarkoittaa, että jatkossa sellaisilla lapsilla, joiden vanhempi syystä tai toisesta on kotona, olisi oikeus vain 20 tuntiin varhaiskasvatusta viikossa. Kuten hallituksessakin varmaan tiedetään, meidän päivähoitojärjestelmällä on paitsi hoito- ja varhaiskasvatus- myös lastensuojelutehtävä, ja näiden lastensuojelun suojaavien rutiinien merkitys siellä päiväkodissa korostuu erityisesti silloin, kun kotona on muutostilanne, potentiaalinen kriisitilanne menossa.

No, nyt hallitus on luomassa systeemiä, jossa nimenomaan silloin, kun kotona asiat muuttuvat, samanaikaisesti toteutetaan siellä päiväkodissa isoja muutoksia lapsen elämään. Tämä on täysin päinvastainen suunta kuin kaikkialla muualla meillä lastensuojelussa, ja useat asiantuntijat ovat olleet sitä mieltä, että yhdessä ryhmäkokojen kasvattamisen kanssa tämä tulee merkittävästi heikentämään suomalaisen päivähoidon tasoa.

Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, arvioidut säästöt ovat pieniä, arvioidut haitat (Puhemies koputtaa) ovat isoja. Kannattaako tällainen uudistus?

16.29 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen vaikeasta taloustilanteesta johtuen olemme tänään antaneet hallituksen esityksen varhaiskasvatuslain muuttamisesta, ja se sisältää 20 tuntia oikeutta laadukkaaseen, pedagogisesti mietittyyn varhaiskasvatukseen jokaiselle lapselle. Tällä uudistuksella pyrimme turvaamaan myöskin — yhdessä sen kanssa, että tehdään varhaiskasvatuksen perusteita Opetushallituksessa ensimmäistä kertaa, ja meillä on tehty iso työ siinä, että varhaiskasvatuksen laatua on kehitetty ja kehitetään edelleen — ennen kaikkea sen pitkän työn, mitä on tehty varhaiskasvatuksen kehittämiseksi, tämän uudistuksen jälkeenkin.

Sen haluan sanoa tähän, kun kiinnititte huomiota lastensuojeluun ja vaikeassa asemassa oleviin perheisiin: siksi pidän äärimmäisen tärkeänä, että tämän uudistuksen yhteydessä sinne lakiin on kirjattu se, että silloin, kun on lapsen edun mukaista, kun lapsen kehitys ja kasvu tai perheen olosuhteet sitä vaativat, perheellä ja sillä lapsella on oikeus myös laajempaan varhaiskasvatukseen kuin siihen 20 tuntiin.

Punkt i protokollet PR 55/2015 rd

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.30 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika epärealistista odottaa, että ne perheet, joissa olisi eniten hyötyä ennakoivasta lastensuojelusta, lähtevät anomaan ja erikseen perustelemaan perheensä vaikeaa tilannetta viranomaisille sen paikan saadakseen, ainakaan siinä mittakaavassa kuin tarvetta olisi. Jatkossa päätös hoitoajasta muutenkin tehtäisiin esityksen mukaan perheen säännöllisen elämäntilanteen perusteella, mutta aika monessa suomalaisessa lapsiperheessä on tällä hetkellä sellainen tilanne, että mitään säännöllistä tilannetta ei ole, vaan jommankumman vanhemman työmarkkina-status muuttuu monta kertaa vuodessa.

Pääministeri Sipilä, te olette puhunut paljon normitalkoista. Nyt kuitenkin Suomeen ollaan luomassa käyttömekanismi, jolla edellytetään kaikilta pienlapsiperheiltä raportointia työmarkkinastatuksesta monta kertaa vuodessa ja erikseen vielä byrokraattista anomusta sellaisessa tilanteessa, jossa perheessä on jotain erityisiä ongelmia, jotka vaativat lastensuojelutoimia. Näin luki siinä esityksessä, joka tänään jätettiin. Eikö byrokratian purku ja luottamus koskekaan tavallisia suomalaisia perheitä?

16.31 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä huolet, mitä edustaja Kontula esitti, on otettu tässä lainvalmistelussa hyvin huomioon, ja nimenomaan emme ole halunneet rakentaa byrokraattista järjestelmää tai vaatia jotain käyttämistä, vaan kaikki tämä perustuu siihen ihan normaaliin perheiden ja päivähoidon tarjoajien, varhaiskasvatuksen tarjoajien väliseen hyvin arkiseen ja jokapäiväiseenkin yhteydenpitoon, nimenomaan siinä paikallistasolla, ja se perustuu perheen ilmoitukseen. Perhe ilmoittaa, kun heidän elämäntilanteensa muuttuu.

Itsekin kaksivuotiaan tytön äitinä näen, että tilanteet siellä päiväkodissa ovat ihan jokapäiväisiä, että sitä keskustelua käydään, ja me toivomme, että tulevaisuudessa sitä keskustelua käytäisiin vielä enemmän. Uusi varhaiskasvatuslaki, joka meillä nyt on luotu, 1.8. tullut voimaan, tarjoaa siihen uusia mahdollisuuksia, kun esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmat tulivat kaikille lapsille oikeudeksi ja järjestäjille pakolliseksi.

16.32 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä on paljon ongelmakohtia, mutta yksi asia, joka tulee aiheuttamaan suuria ongelmia ja haasteita ihan käytännön tilanteissa, on se, että lapsella on oikeus jäädä samaan hoitopaikkaan. Tämä tarkoittaa sitä, että samassa ryhmässä tulee olemaan sekä niitä lapsia, joilla on oikeus kokopäivähoitoon, että niitä lapsia, joilla on pelkästään rajoitettu oikeus. Miten hallitus tulee ohjeistamaan kuntia käytännössä? Miten kunnat tulevat toteuttamaan tätä? Se on aika harva päiväkotitoimi, missä on eri ryhmät niille lapsille, joilla on sitten tämä rajoitettu oikeus varhaiskasvatukseen. Tämä tulee käytännössä johtamaan siihen, että ryhmät tulevat olemaan tosi isoja, ja varsinkin kun otetaan huomioon nämä joustot, mitä on olemassa lainsäädännössä.

Bästa talman! Jag skulle vilja fråga hur regeringen kommer att se till att det i praktiken inte blir ett kaos då barn med rätt till heldagsvård och barn som enbart har en begränsad rätt till vård ska samsas i samma grupp. Det kommer automatiskt att leda till större grupper.

Punkt i protokollet PR 55/2015 rd

16.34 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidimme myös lainvalmistelussa tärkeänä sitä, että lasten päiväkotipaikka ei koko ajan muutu vaan että siinä arjessa on vakautta. Sen johdosta teimme lakiin sellaisen kirjauksen, jonka mukaan lapsella ja sillä perheellä on oikeus siihen samaan hoitopaikkaan, vaikka vanhempien status työmarkkinoilla tai perhetilanne — eli jos perheeseen syntyy lapsi — muuttuu. Tällöin pidän edelleen tätä siis yhtenä tämän lain onnistuneimmista kohdista, (Mikaela Nylander: Käytännössä sitten?) että oikeus samaan hoitopaikkaan turvataan sille lapselle samaan päiväkotiin — ryhmä voi toki muuttua, jos tilanne sitä edellyttää. (Mikaela Nylander: Jos ei ole!)

Kunnille tämä laki antaa tietysti ne raamit, mutta se toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on tähän asti niin kuin tästä eteenpäinkin ollut siellä kunnissa, ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset siellä tekevät näitä järjestelyjä. Tämä on myös kunnille ikään kuin mahdollisuus toteuttaa ne palvelut tämän raamin sisällä. (Mikaela Nylander: Entäs joustot?) Tietenkin pidän tärkeänä sitä, että käydään myös se vuoropuhelu niin kuin tähänkin asti on käyty. (Puhemies koputtaa) Itse asiassa tämän lainvalmistelun yhteydessä kuntien kanssa kommunikoimme hyvin paljon.

16.35 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt pitää muistaa se, että kun keskustelemme subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta, keskustelemme lapsen oikeudesta saada hyvä hoiva ja kasvatus. On tehty tutkimuksia siitä, että hyvä varhaiskasvatus maksaa itsensä takaisin 6—7-kertaisesti, ja nyt hallitus ottaa ison riskin tietyn lapsiryhmän kohdalla vetoamalla sitten esimerkiksi vanhempien työttömyystilanteeseen. Sos.dem. eduskuntaryhmä tunti sitten kokouksessaan suhtautui äärimmäisen kielteisesti tähän hallituksen esitykseen. Emme hyväksy, meillä tulee olemaan oma vaihtoehtoesitys siitä. Ja nyt kysyn, arvoisa pääministeri: Te sanoitte näitisti yhden toisen lain yhteydessä, että eduskunta voi korjata hallituksen esitystä. Annatteko hallituspuolueitten edustajille luvan korjata tätä huonoa hallituksen esitystä?

16.36 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen edustaja Gustafssonin kanssa samaa mieltä siitä, että varhaiskasvatuksella on suuri arvo. Se on jopa tärkein osa meidän koulutusjärjestelmäämme viimeaikaisten tutkimustenkin mukaan, ja on äärimmäisen tärkeätä, että meillä on jatkossakin tarjota jokaiselle lapselle subjektiivinen oikeus laadukkaaseen, pedagogisesti mietittyyn varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa, mikä on 5 tuntia enemmän kuin esimerkiksi naapurimaassamme Ruotsissa.

16.37 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että varhaiskasvatuksesta puhuttaessa puhutaan lasten oikeudesta varhaiskasvatukseen. Tämä koko kokonaisuus, joka hallitusohjelmaan sisältyy, on hyvin haastava. Siinä on paljon erittäin hyviä asioita mutta myös aika kiperiäkin kysymyksiä. Tärkeää on, että hallitus tarkkaan tämän lain käy läpi, ja ehkä tuo aikuisten suhde lapsiin, se että osapäiväryhmissä on erilainen säädös kuin kokopäivähoidossa, on asia, joka täytyy kyllä vielä miettiä. Mutta annan täyden tukeni ministerille, että hän tätä myöskin pohtii. Mutta kysyn: kun opettajakoulutukseen, sen uudistamiseen ja täydennyskoulutukseen, on tulossa paljon rahaa, ainakin mittava panostus vaikeina aikoina, onhan niin, että tämä koskee myöskin lastentarhanopettajia, että myöskin heidän täydennyskoulutukseen tulee rahaa?

Punkt i protokollet PR 55/2015 rd

16.38 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä vain eli haluamme samaan aikaan kehittää varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, ja sen johdosta meillä on käytössä ensi vuodelle budjetissa 7 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen sisällölliseen kehittämiseen, ja sen osana pystymme lisäämään 120:llä yliopistollisten lastentarhanopettajien koulutusmääriä, mikä on hyvä uutinen ja pitkällä tähtäimellä kehittää varhaiskasvatusta oikein hyvään suuntaan. Se on aivan totta — mistä tässä salissa aiheellisesti huolta nousi, ja olen iloinen itse asiassa siitä, että tästä keskustellaan, koska se tietysti lisää kaikkien meidän ymmärrystä ja tietoa varhaiskasvatuksen merkityksestä osana meidän koulutusjärjestelmää — että tämä vaikea taloudellinen tilanne on johtanut siihen, että me joudumme tekemään aika monilla sektoreilla sellaisia toimia, jotka tuntuvat epämieluisilta myös niiden esittelijöille, siis meille, jotka esitämme niitä valtioneuvostossa. Tässä tapauksessa yksi ongelmallinen kohta on muun muassa tämä, että joudumme kasvattamaan sitä suhdelukua näiden isompien lasten ryhmissä 7:stä 8:aan, ja se on tietysti sellainen asia, mistä olemme hyvin pahoillamme. Mutta tässä tilanteessa joudumme tekemään eri suunnilla sellaisia tekoja, joilla sitten turvataan se, että meillä on mahdollisuus tähän meidän palvelujärjestelmään (Puhemies koputtaa) tulevaisuudessakin, eli että talous on kunnossa ja kestäväällä pohjalla.

Frågan slutbehandlad.